

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Skultéti Zelma ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Mester Csaba ügyvéd által képviselt alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. február 26-án kelt 6.G.41.646/2004/30. számú ítélete ellen az alperes részéről 31. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes jogelődje és az alperes 1999. március 31-én a közöttük érvényben lévő fuvarozási és szállítmányozási szerződésekre vonatkozóan írásban, határozatlan időre szóló fizetési megállapodást kötöttek, melynek 9. pontjában rögzítették, hogy a megbízások teljesítéséből eredő követelésekre - többek között - a felperesi jogelőd nemzetközi gyűjtőforgalomra vonatkozó általános szerződési feltételei irányadók.

A felperesi jogelőd 1999. április 6-tól érvényes, gyűjtőszállítmányozásra vonatkozó Általános Szerződési Feltételei 6. pontja szerint veszélyes áru nemzetközi és belföldi fuvarozásánál, raktározásánál, rakodásánál és kezelésénél a meghirdetett díjtételek minden teljesítménynél 50 %-os pótlékkal kerülnek felszámításra. Az ADR-es küldemény bármely két gyűjtőpont közötti nemzetközi fuvarozásának minimális díja: DEM 60 + 1.500 forint/tétel.

A felperesi jogelőd 2003. április 29-e és 2004. július 15-e között mindösszesen 877.012 forint fuvardíjról kiállított számláit az alperes nem egyenlítette ki; 2003. július 14-én kelt levelében jelezte, tudomására jutott, hogy a felperesi jogelőd az általa szállított aerosolos cipőtisztítók után - annak ellenére, hogy azok nem minősülnek veszélyes árunak - jogosulatlanul pótdíjat számlázott.

A felek ezt követően egyeztetést folytattak a fenti számlakövetelés, valamint az alperes által kifogásolt és megfizetett pótdíj vonatkozásában, mely nem vezetett eredményre.

Az alperes 2003. november 20-án kelt levelében 773.487 forint jogellenesen megfizettetett pótdíj és annak 269.117 forint lejárt késedelmi kamata megfizetésére szólította fel a felperesi jogelődot.

A felperesi jogelőd 2004. április 15-én kelt levelében 841.047 fuvardíj-tartozás megfizetésére szólította fel az alperest, aki 2004. május 7-én postára adott levelében tévedés, megtévesztés címén a szerződésüket megtámadta, és mindösszesen 1.171.872 forint megfizetésére támasztott igényt, ezen követelésébe 841.047 forint számlatartozását beszámította, a fennmaradó 330.825 forint megfizetésére pedig felszólította a felperesi jogelődot.

A felperesi jogelőd 2004. szeptember 3-án fizetési meghagyás kibocsátását kérte 877.012 forint fuvardíj és járuléakai megfizetése iránt; az eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult.

A felperes a keresetében a 2003. április 29-e és 2004. július 15-e között kiállított számlákban szereplő mindösszesen 877.012 forint fuvardíj-tartozás és annak 2003. december 17-től a kifizetés napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamata megfizetésére támasztott igényt. A keresetében arra hivatkozott, hogy ...ország-...ország viszonylatában, gyűjtőszállítmányozás keretében áruszállítást végzett, melynek ellenértékét az alperes a Ptk. 514. § (1) bekezdése alapján megfizetni tartozik.

Az alperes nem vitatta a keresetben megjelölt szállítmányozás elvégzését, a díjkövetelés elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy a felperes az 1999. október 14-e és 2003. április 26-a között szállított cipőtisztítók vonatkozásában jogosulatlanul 773.487 forint ADR pótdíjat számlázott, melynek késedelmi kamatvonzata 398.385 forint, így a tartozása 1.171.872 forint. Ezen követelésébe a felperes keresetében érvényesített tartozás összegét beszámította, a fennmaradó 294.860 forint és annak 2004. április 30-tól járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére viszontkereseti kérelmet terjesztett elő. Az ellenkövetelése körében arra hivatkozott, hogy a pótdíj felszámításának jogszabályi alapja nem volt és abban nem is egyeztek meg; a szerződéskötéskor a felperes éppen aktuális alapidíjszabása alkalmazásában állapodtak meg, melynek nem volt része az ADR pótdíj. Utalt arra, hogy sem a díjszabást, sem az Általános Szerződési Feltételeket

nem ismerte, és a számlákon a pótdíj nem szerepelt. 2003-ban jutott tudomására a pótdíj jogosulatlan felszámítása, az, hogy tartozatlanul fizetett a felperesnek. Álláspontja szerint elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodás jogcímén, másodlagosan a szerződés tévedés, megtévesztés jogcímén történő megtámadása miatti részbeni érvénytelensége okán van helye a kereset elutasításának, a beszámításának, illetve a viszontkereseti kérelemének történő helyt adásnak.

A felperes az ellenkövetelés elutasítását kérte jogalap hiányában. Álláspontja szerint sem a beszámításnak, sem a viszontkereseti kérelemnek nincs jogalapja. A jogviszonyukra irányadó Általános Szerződési Feltételek 6. pontja, valamint az ekörbeni szóbeli megállapodásuk alapján a pótdíj felszámítására jogszerűen került sor; az árut kísérő okmányokon az ADR minőséget feltüntették, a felperes ennek megfelelően járt el a fuvarfeladat teljesítésekor. Az ADR pótdíj felszámításáról az alperes a számlázást megelőzően küldött értesítőből tudomást szerzett és azt egyetlen esetben sem kifogásolta. Vitatta, hogy az ellenkövetelésben megjelölt valamennyi számla ADR pótdíjat tartalmazna, továbbá csak a veszélyes áru súlyához igazodóan került sor a pótdíj leszámítására. Elévülési kifogást is előterjesztett, hivatkozva arra, hogy a fuvarozásból eredő igények elévülési ideje egy év, így az alperes öt évre visszamenőleges követelést nem érvényesíthet.

Az elsőfokú bíróság 2008. február 26. napján kelt 6.G.41.646/2004/30. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 877.012 forint tőkét, annak 2003. december 17-től a kifizetés napjáig járó évi 11 %-os késedelmi kamatát és 111.194 forint perköltséget, az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását elutasította.

Ítélete indokolásában a kereset megalapozottságára, a viszontkereset és a beszámítási kifogás alaptalanságára vont következtetést. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi díjszabás - melynek része az ADR pótdíj - a szerződés részévé vált; nincs jelentősége annak, hogy az Általános Szerződési Feltételeket az alperes nem ismerte meg, ez a saját döntése volt, illetőleg annak elérése a számára biztosítva volt. Az alperes a felperesi értesítések ellen kifogást nem emelt, az azok alapján kiállított számlákat rendben megfizette, így megállapítást nyert, hogy az alperes kifejezetten vagy ráutaló magatartással a díjszabás alkalmazását elfogadta. Tekintve, hogy a díjszabás elérhetőségét ismerte, az ellenőrzése elmulasztására alappal nem hivatkozhat. Ugyanígy nem bír jelentőséggel az a hivatkozása sem, hogy nem volt tisztában az áru ADR jellegének következményével, utóbbi a szerződés tévedés, megtévesztés jogcímén történő megtámadására sem adott alapot, e körben is figyelembe véve az értesítések megtörténtét. Az elsőfokú bíróság megállapította, a per során nem volt vitás, hogy a felperes az ADR előírások betartásával szolgáltatott, s tekintve, hogy a díjat éveken át kifogás nélkül egyenlítette ki az alperes, őt terhelte annak bizonyítása, hogy a felperesi díjszabás egyetlen elemének, az ADR pótdíjnak az alkalmazását kizárták volna, ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint alaptalan az alperes tájékoztatási kötelezettség elmulasztására alapított okfejtése is; a számlázást megelőző értesítéssel a felperes a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a szerződéses

megállapodásuk okán jogalap nélküli gazdagodás jogcímére az alperes alappal nem hivatkozhat. Az elévülési kifogásra vonatkozóan az elsőfokú bíróság a Ptk. 514. § (1) bekezdése, 520. § (3) bekezdése és 326. § (2) bekezdése alapján kifejtette, az elévülés nyugvása nem következett be, az alperes nem menthető okból nem tudta érvényesíteni a követelését, abban az a döntése játszott szerepet, hogy nem érdekelte a felszámított díj összetétele, a Ptk. 293. § (1) bekezdése, 297. § (2) bekezdése alapján a 2002. évet megelőző követelések már elévültek és beszámításra alkalmatlanok. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az alperes a felperes vitatásával szemben az ellenkövetelése összegszerűségét sem bizonyította.

Az elsőfokú bíróság a felperesi tanúk alperesi ügyvezetővel való szembesítését szükségtelensége okán, a szakértői bizonyítást a Pp. 141. § (6) bekezdésében és 3. § (3) bekezdésében foglalt figyelmeztetés megtörténtére tekintettel, ugyancsak szükségtelensége okán mellőzte.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását, beszámítása elfogadását, viszontkereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen vont következtetést arra, hogy a felperes az ADR pótdíj tekintetében a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, illetve, hogy az alperes e körben a tévedését, megtévesztését nem bizonyította. A felperest terhelte volna annak a bizonyítása, hogy közölte, a szállított áruk veszélyes áruk, üzletszabályzata szerint ez esetben pótdíjat számít fel, és az adott szállítmányban mennyi az adott számlában feltüntetett ADR pótdíj összege. Mindezek bizonyítottsága hiányában az alperes alappal feltételezte, hogy a felperes a megállapodás szerinti alapdíjszabásnak megfelelően állította ki a számlákat, pótdíjat nem számolt fel, így az, hogy a számlákat nem reklamáta meg, azokat kifizette, nem jelenti a pótdíjazás elfogadását. A tájékoztatás hiányát, tévedését és megtévesztését az általa csatolt levelezés és az alperesi ügyvezető tanúvallomása bizonyította. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy az utolsó tárgyaláson meghallgatott tanúk új tényelőadást tettek, az alperesi ügyvezetővel történő szembesítésükre vonatkozó alperesi indítványt mellőzte, így téves a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakra történő utalása is, és eljárása sértette a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat. Vitatta, hogy az alperesi ügyvezető tárgyalt volna a felperessel arról, mennyi legyen a számlák ADR pótdíj tartalma. Ezen tényelőadás vonatkozásában utalt arra is, hogy a felperes a peres eljárást megelőzően még az ADR pótdíj jogszabályi alapjára, majd a perben az ekörbeni szerződéses megállapodásukra hivatkozott, mely kétséggé teszi az alperes és a tanúk legutóbbi nyilatkozatának valóságtartalmát. A fellebbezésében fenntartotta indítványát a szembesítésre, és az alperes másik ügyvezetőjének tanúvallomását is csatolta. Álláspontja szerint megalapozatlan az elsőfokú bíróság azon okfejtése is, hogy az Általános Szerződési Feltételek megismerését a felperes lehetővé tette, azt az alperes kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta, a felperes az e körben az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a szükséges bizonyítás lefolytatásával és a bizonyítékok helytálló értékelésével állapította meg az elsőfokú bíróság a szerződéskötés körülményeit, a szerződés tartalmát, továbbá helyesen vont következtetést arra, hogy az alperes a bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Vitatta, hogy az utolsó tárgyaláson meghallgatott tanúk új tényt állítottak volna, a tanúvallomások helytálló értelmezése szerint az alperes ... partnere, a feladó határozta meg az ADR áru mennyiségét, írta elő ennek megfelelő fuvareszköz alkalmazását, ezen felül a tanúk arra nyilatkoztak, hogy nem a teljes árumennyiségre, csak az ADR-es árura vonatkozóan került sor a pótdíj felszámítására.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást kellően feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Az alperes a perben elismerte a keresetben megjelölt szállítványozási feladatok elvégzését, a felperes teljesítésére alapított díjkövetelését arra hivatkozva kérte elutasítani, hogy az ellenkérelmében megjelölt időszakban a felperesnek - jogosulatlan számlázás alapján - tartozatlanul ADR pótdíjat fizetett, ezen követelését a felperesi díjkövetelésbe beszámította, a különbözetre pedig viszontkeresettel támasztott igényt.

Az alperes fenti védekezéséből következően - mely a kereset jogalapját és összegét nem tette vitássá, így alkalmazandó a Pp. 163. § (2) bekezdése - az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesnek volt-e jogszerűen beszámítható követelése, illetve a viszontkeresetében megalapozottan támasztott-e igényt a felperessel szemben a pótdíj visszafizetésére.

Az elsőfokú bíróság a fentiek elbírálásához helytállóan a pótdíj felszámításának az alapját vizsgálta, és helyesen jutott arra a jogi következtetésre, hogy az ADR-es áruk gyűjtőszállítmányban történő továbbítását a felperes - az ADR feltételeknek megfelelő extra költséggel járó szolgáltatás biztosítása okán - pótdíj ellenében vállalta, melyet az alperes elfogadott.

A fentieket alátámasztja egyfelől az 1999. március 31-i megállapodásuk 9. pontja, mely szerint a jogviszonyukra - többek között - a nemzetközi gyűjtőforgalomra vonatkozó általános szerződési feltételek irányadók. A felperes 1999. április 6-tól érvényes, gyűjtőszállítványozásra vonatkozó Általános Szerződési Feltételei 6. pontja szerint veszélyes áru nemzetközi és belföldi fuvarozásánál, raktározásánál, rakodásánál és kezelésénél 50 %-os pótlék kerül felszámításra.

A megállapodás keletkezésekor hatályban lévő Ptk. 205. § (3) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel az (1), (2) bekezdésben foglaltak teljesülése esetén is

csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta.

A 2006. január 20-i tárgyaláson meghallgatott alperesi ügyvezető tanúvallomásából arra vonható következtetés, a szerződéskötés során az alperes számára nem bírt jelentőséggel sem az Általános Szerződési Feltételek, sem az aktuális díjjegyzék - melynek alkalmazásában állapodtak meg - tartalma, azért esett a felperesre a választása, mert az alperes kizárólag ...országból importált, és ott a felperesnek volt a legtöbb gyűjtőpontja. Az a körülmény, hogy az alperesi ügyvezető a szerződéskötés során nem tanúsított jelentőséget a fenti iratoknak, az alperes terhére esik, megismerésük elmulasztására, előnyök szerzése végett a Ptk. 4. § (4) bekezdésének második fordulata szerint alappal nem hivatkozhat.

Arra peradat nem merült fel, hogy az alperes utóbb kívánta volna a fenti mulasztását pótolni és ebben a felperes a közreműködését megtagadta volna, vagy arra, hogy ezen iratok elérhetősége ne lett volna az alperes számára biztosítva.

Ugyancsak a pótdíjra vonatkozó szerződéses megállapodás létrejöttét támasztja alá az, hogy az alperes - nem vitásan - megkapta minden esetben a számlázást megelőző azon értesítést, mely az ADR pótdíj felmerülését tartalmazta, így az, hogy a számlák a pótdíjat külön nem nevesítették, jelentőséggel nem bír, az alperes az értesítések alapján tisztában volt azzal, hogy a teljesítés mire vonatkozik.

A perben nem volt vitás, hogy a felperes az árut kísérő, a feladó által kiállított fuvarokmányok alapján végezte az extra szolgáltatást, az, hogy az alperesi ügyvezető a tanúvallomása szerint nem volt tisztában az áru ADR megjelölésével és annak jelentőségével, ugyancsak az alperes terhére esik.

A szerződéses megállapodás létrejöttének a megállapításán túl a fentiek alapján helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a jogi következtetésre is, hogy az alperes tévedés, megtévesztés jogcímén kifogás útján történő szerződés megtámadása a Ptk. 210. § (1), (4) bekezdéseibe foglalt feltételek teljesülése hiányában alaptalan; ha az alperes tévedésben volt is, azt a felperes nem okozta és nem is ismerhette fel, továbbá nem tanúsított az alperes tévedését eredményező szándékos magatartást sem .

A fellebbezésben hivatkozott per előtti levelezés kapcsán rámutat a Fővárosi Ítéltábla, hogy az sem a szerződéses megállapodás hiányát, sem az alperes tévedését, megtévesztését nem támasztja alá; az alperes 2003. július 14-i levelére írt 2003. szeptember 2-i felperesi válaszlevél a perbeli áru veszélyességét alátámasztó jogszabályi hivatkozás mellett, arra vonatkozó egyértelmű utalást tartalmaz, hogy a pótlékot az alperes elfogadta, az a szerződés részévé vált. A szerződéses megállapodás létrejöttére vonatkozó felperesi álláspontot tartalmaz a 2003. december 8-i levél is, így iratellenes az alperes azon fellebbezési okfejtése, hogy a felperes a jogvita aktuális állásához igazította a pótdíj-felszámítás alapjára tett tényelőadását.

Ugyancsak alaptalanul sérelmezte az alperes a fellebbezésében az alperesi ügyvezető és az utolsó tárgyaláson meghallgatott tanúk szembesítésének a mellőzését is; az elsőfokú bíróság ugyanis nem ezen tanúvallomásokra alapította a döntését, az ítélet nem tartalmazza azt az alperes által kifogásolt és megcáfolni kívánt tényt, miszerint az alperesi ügyvezető tárgyalta a felperessel a számlák ADR pótdíj tartalmáról.

Ebből következően a Pp. 173. § (4) bekezdése szerinti szembesítés mellőzésével joghátrány nem érte, nem sérült a Pp. 2. § (1) bekezdése szerinti, a perek tisztességes lefolytatását előíró alapelv.

Mindezek szerint az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a jogi következtetésre, hogy az alperes a beszámítás és a viszontkeresetként előterjesztett ellenkövetelése jogalapját nem bizonyította, e körben eltérő ténymegállapításra és jogi következtetés levonására a fellebbezésben előadottak sem adtak alapot, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviseleti munkadíjból áll.

Budapest, 2008. július 8.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró